

Η ανάλυση DNA ως αποδεικτικό μέσο με την ειδική μορφή πραγματογνωμοσύνης

Η τεχνολογική εξέλιξη στο πεδίο του ποινικού δικαίου έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές, τόσο στο στάδιο της προδικασίας όσο και κατά την διάρκεια της κύριας- αποδεικτικής διαδικασίας.

Ειδικότερα, μετά την αποκωδικοποίηση του DNA, δόθηκε στη Δικαστική εξουσία ένα όπλο αυξημένης αποδεικτικής ισχύος λόγω ακριβώς της υποτιθέμενης «αντικειμενικότητας» και «καθολικής ορθότητας» του εργαλείου αυτού, που έγκειται στον επιστημονικό χαρακτήρα του. Σχετικά γρήγορα, ήρθε ως νομικό επιστέγασμα η ψήφιση του «αντιτρομοκρατικού» νόμου (Ν. 2928/2001), στον οποίο συμπεριλήφθηκε το άρθρο 5 (προσθήκη του άρθρου 200Α στον Κ.Π.Δ), για την διενέργεια ανάλυσης DNA, θεσπίζοντας το νομικό πλαίσιο ειδικού δικαίου για τις υποθέσεις «τρομοκρατίας», θεσμικό πλαίσιο που φυσικά αποτελεί ένα καθεστώς εξαιρέσεως των γνωστών άρθρων του ΚΠΔ, 183 επ.

Παρατηρήσεις αναφορικά με το άρθρο 200 Α Κ.Π.Δ

Ο νομοθέτης εισάγει με τρόπο ασαφή και αόριστο την δυνατότητα υποχρεωτικής λήψης γενετικού υλικού. Η φράση αυτή απασχόλησε τον νομικό κόσμο. Οι θεωρητικοί, σε μεγάλο βαθμό, ερμήνευσαν την διάταξη αυτή τονίζοντας ότι αποκλείεται η άσκηση βίας και ότι η φράση αυτή αναφέρεται αποκλειστικά στο ότι δεν απαιτείται η συναίνεση του κατηγορουμένου για την διεξαγωγή της ανάλυσης αυτής καθεαυτής. Η εισηγητική έκθεση επί του νόμου από την άλλη, σκοπίμως σιωπά, αφού απλά διαχωρίζει την υποχρεωτικότητα της λήψης, από την άσκηση εξαναγκασμού πάνω στο σώμα του κατηγορουμένου. Τέλος η νομολογία της ΕΔΔΑ, έκρινε ότι λόγω του ότι οι γενετικές πληροφορίες ενός ανθρώπου αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η βίαιη αφαίρεση τους, συνιστά βασανιστήριο εις βάρος του κατηγορουμένου.

Όλα τα παραπάνω ήρθε να ανατρέψει η υπ' αριθμ. 15/2011 εισαγγελική γνωμοδότηση του Αντιεισαγγελέα του Α.Π. Αθανάσιου Κονταξή, που πλέον καθιέρωσε ότι στη σύγκρουση των ατομικών συνταγματικών δικαιωμάτων της αξιοπρέπειας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων του κατηγορουμένου αφενός, και του εννόμου αγαθού της αναζήτησης της ουσιαστικής αλήθειας και του δημοσίου συμφέροντος αφετέρου, υποχωρούν τα ατομικά δικαιώματα του κατηγορουμένου. Με άλλα λόγια αποσαφήνισε ότι η βίαιη λήψη είναι επιβεβλημένη.

Επίσης, με την φράση «οι Διοικητικές Αρχές», διευρύνεται σημαντικά η αρμοδιότητα των οργάνων που μπορούν να διατάξουν την διενέργεια της συγκεκριμένης ανάλυσης, καθώς ενώ στο αρχικό κείμενο του νόμου ανήκε στην αρμοδιότητα του Δικαστικού Συμβουλίου, (πριν την τροποποίηση του 200 Α από τον Ν 3783/2009), πλέον ακόμη και οι προανακριτικοί υπάλληλοι έχουν την εξουσία να διατάξουν την διενέργεια ανάλυσης D.N.A. Στην ουσία, να κρίνουν εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης, δηλαδή αν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις και αν σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας δεν υπάρχουν λιγότερα επαχθή μέσα από την συγκεκριμένη ανάλυση.

Το δικαίωμα να διορισθούν τεχνικοί σύμβουλοι από τον κατηγορούμενο αποσιωπάται τεχνηέντως. Πρώτη αναφορά στην δυνατότητα αυτή γίνεται στην παρ.2, υπό την προϋπόθεση να έχει αποβεί η πρώτη εξέταση θετική, να έχει δηλαδή ταυτοποιηθεί ο δράστης.

Φυσικά η επανάληψη της εξέτασης δεν είναι εξασφαλισμένη καθώς τα δείγματα που συλλέγονται στην πράξη είναι συνήθως ελάχιστης ποσότητας και δεν επαρκούν για την διενέργεια δευτέρας/επαναληπτικής εξέτασης.

Τέλος, δημιουργείται αρχείο γενετικού υλικού. Με αυτόν τον τρόπο εισάγεται και διευρύνεται η έννοια του «υπόπτου». Πλέον, δίνεται η δυνατότητα να εφαρμοστούν μέτρα δικονομικού καταναγκασμού χωρίς να έχει ασκηθεί ποινική δίωξη και χωρίς να έχουν εξασφαλιστεί βασικές θεσμικές εγγυήσεις. Αρκεί να έχει γίνει λήψη γενετικού υλικού για μία συγκεκριμένη ποινική δικογραφία, για να αξιοποιηθεί το συγκεκριμένο δείγμα που δόθηκε για την «διαλεύκανση» άλλων απεριόριστων ποινικών δικογραφιών.

□

•Προβλήματα εφαρμογής:

□ Προϋπόθεση όμως να εφαρμοστεί το συγκεκριμένο άρθρο, είναι να ληφθεί (πριν την υπ' αριθμ. 15/2011 γνωμοδότηση του αντεισαγγελέα του Α.Π. εκουσίως, τώρα πλέον και με τη βία), γενετικό υλικό από τον κατηγορούμενο. Σε περίπτωση που δεν δοθεί λόγω άρνησης του κατηγορουμένου, η άρνηση του αφενός αξιολογείται ελεύθερα από το ποινικό δικαστήριο, δηλαδή η άρνηση του μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποδεικτικά εναντίον του, ως ένδειξη, και αφετέρου η διαδικασία προχωρά με τις βασικές διατάξεις του Κ.Π.Δ, άρθ. 183 επ. Στην πράξη όμως, παρατηρείται το φαινόμενο να παραγκωνίζονται ακόμη και οι διατάξεις των αρθ. 183 επ. Κ.Π.Δ, καθώς έχει κριθεί νομολογιακά ότι όταν διενεργείται η πραγματογνωμοσύνη σε □ εργαστήρια που έχουν ιδρυθεί ειδικά από το νόμο, όπως σε εργαστήρια όπως της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ, όλες οι διατάξεις που αφορούν την συμμετοχή και τον έλεγχο της συγκεκριμένης διαδικασίας από τον κατηγορούμενο δεν εφαρμόζονται (αρθ. 184 επ. Κ.Π.Δ).

•Διενέργεια πραγματογνωμοσύνης σε εργαστήρια που έχουν ιδρυθεί ειδικά από τον νόμο-ερμηνεία του άρθρου 184 Κ.Π.Δ.

A.1. Μη υποχρέωση γνωστοποίησης ονομάτων πραγματογνωμόνων όπως επιτάσσει το άρθρο 204 παρ.1 εδ.α' Κ.Π.Δ

□□□□□□□□□□ Η διάταξη του άρθρου 184 Κ.Π.Δ επιβάλλει κατά προτεραιότητα την διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης «σε εργαστήριο που ιδρύθηκε ειδικά από το νόμο»[3]. Η θέση της νομολογίας, που υιοθετήθηκε σταδιακά από ένα μεγάλο κομμάτι της θεωρίας[4], και διαμορφώθηκε αμέσως μετά τη θέση σε ισχύ του Κ.Π.Δ. [5], ήταν και εξακολουθεί να είναι, παρόλο που δεν αναφέρεται ρητά σε καμία διάταξη του Κ.Π.Δ., ότι ο διενεργών την ανάκριση ή ο προανακριτικός υπάλληλος που διέταξε την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, δεν έχει υποχρέωση να ανακοινώνει τα ονόματα των πραγματογνωμόνων και να τάσσει προθεσμία για τυχόν διορισμό τεχνικών συμβούλων από τον κατηγορούμενο, όταν αναθέτει την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης σε εργαστήρια που έχουν ιδρυθεί ειδικά από τον νόμο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όχι μόνο να μην συνεπάγεται απόλυτη ακυρότητα (αρθ. 171 Κ.Π.Δ) η μη γνωστοποίηση του ονόματος των πραγματογνωμόνων, αλλά να καταργείται το δικαίωμα του κατηγορουμένου να διορίσει τεχνικούς συμβούλους[6] και να υποβάλλει αίτηση εξαίρεσης κατά των διορισθέντων πραγματογνωμόνων και να ασκήσει τα υπερασπιστικά του δικαιώματα όπως προβλέπονται στα άρθρα 184. επ. Κ.Π.Δ.

□□□□□□□□□□ Η δικαιολογητική βάση της συγκεκριμένης ερμηνείας τόσο της νομολογίας όσο και της πλειοψηφίας της θεωρίας που έχει υιοθετήσει την άποψη αυτή, όπως αποτυπώνεται στην υπ' αριθμ. 7/2008 Εισαγγελική Γνωμοδότηση του Αντεισαγγελέα του Α.Π., Φώτιου Μακρή, στηρίζεται αφενός στο ότι τα ειδικά εργαστήρια λειτουργούν στα πλαίσια μιας υπηρεσίας του κράτους ή Ν.Π.Δ.Δ και αφετέρου ότι η ανάθεση της πραγματογνωμοσύνης σε αυτά γίνεται από τον ανακρίνοντα ή απο τους προανακριτικούς υπαλλήλους ανωνύμως στην δημόσια υπηρεσία και όχι σε συγκεκριμένο υπάλληλο/πρόσωπο των εν λόγω υπηρεσιών.

□□□□□□□□□□ Βέβαια στην ίδια γνωμοδότηση, τονίζεται ότι ανεξαρτήτως της γνωστοποίησης των ονομάτων των πραγματογνωμόνων, *«η μη ανακοίνωση ... δεν αποστερεί αυτούς (κατηγορούμενους) από το δικαίωμα τους να ζητήσουν εξαίρεση των πραγματογνωμόνων και να διορίσουν τεχνικούς συμβούλους»*. Ωστόσο το ζητούμενο εν προκειμένω, δεν είναι αν γενικά και αόριστα μπορεί ο κατηγορούμενος να διορίσει τεχνικούς συμβούλους, αλλά εάν η μη γνωστοποίηση των ονομάτων των διορισθέντων πραγματογνωμόνων δίνει τη δυνατότητα στον κατηγορούμενο να ασκήσει τα δικαιώματά του όπως προβλέπονται στον ΚΠΔ, συνεπάγεται απόλυτη ακυρότητα σύμφωνα με το αρθ. 171 ΚΠΔ, ή όχι. Εξάλλου για να αποτελέσει ένα δικαίωμα, θεσμική εγγύηση υπέρ του κατηγορούμενου πρέπει η μη εφαρμογή του από μέρους του ανακρίνοντα/ ή των προανακριτικών υπαλλήλων, να επιφέρει δικονομικά αποτελέσματα. Εάν η μη εφαρμογή δεν συνεπάγεται καμία δικονομική ακυρότητα, τότε καθίσταται ανενεργό εξ' αρχής το δικαίωμα αυτό.

□□□□□□□□□□ Συνεπώς, με την συγκεκριμένη ερμηνεία, κάθε διάταξη που εξασφαλίζει τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορούμενου μετατρέπεται από θεσμική εγγύηση και υποχρέωση του ανακρίνοντα ή προανακριτικού υπαλλήλου, σε ένα κυνήγι μαγισσών από μέρους του κατηγορούμενου, που καλείται από μόνος τους να μεριμνήσει για την εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Π.Δ, χωρίς να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή τους από μέρους των οργάνων που έχουν διατάξει την συγκεκριμένη ενέργεια και άρα ακόμη και αν επιδείξουν αδράνεια οι τελευταίοι, η στάση τους αυτή δεν επιφέρει καμία δικονομική συνέπεια. Επομένως, μένει στην διακριτική ευχέρεια του παραγγέλλοντος την πραγματογνωμοσύνη, εάν θα αφήσει τον κατηγορούμενο να συμμετάσχει στην διαδικασία αυτή και σε περίπτωση που απορριφθεί σχετικό αίτημα, καμία ακυρότητα δεν προκαλείται.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το υπ' αριθμ. 2466/2002 Βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών (υπόθεση 17 Νοέμβρη), με το οποίο απορρίφθηκαν οι από 29.10.2002 αιτήσεις των κατηγορουμένων για απόλυτη ακυρότητα των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης λόγω της μη γνωστοποίησης των ονομάτων των πραγματογνωμόνων, με την δικαιολογητική βάση ότι διενεργήθηκαν οι πραγματογνωμοσύνες σε εργαστήρια της ΕΛ.ΑΣ. Επίσης στην ίδια υπόθεση, η αίτηση των συνηγόρων υπεράσπισης της Αγγελικής Σωτηροπούλου (υπόθεση 17 Νοέμβρη) στον Εφέτη Ανακριτή ζητώντας να δοθούν αντίγραφα των εγγράφων που είχαν σχέση με τα αποτυπώματα που βρέθηκαν στο διαμέρισμα της οδού Δαμάρεως και ταυτοποιήθηκαν με την εντολέα τους, ούτως ώστε να ασκήσουν τα υπερασπιστικά της δικαιώματα, στην οποία ουδέποτε έλαβαν απάντηση^[7]. Επίσης, οι συνήγοροι υπεράσπισης της Μαρίας Μπεραχά στην δίκη του Επαναστατικού Αγώνα υπέβαλλαν σχετικό αίτημα στο Συμβούλιο Εφετών, το οποίο και απορρίφθηκε.

Έτσι κάθε διάταξη που εξασφαλίζει την παρουσία, τον έλεγχο και την συμμετοχή του κατηγορούμενου στην διαδικασία αυτή καθίσταται ανενεργή.

A.2. Ο δημόσιος χαρακτήρας των εργαστηρίων ως δικαιολογητική βάση για την κατάργηση των θεσμικών εγγυήσεων των άρθρων 184. επ Κ.Π.Δ.

Σύμφωνα με την παραπάνω άποψη, ο δημόσιος/κρατικός χαρακτήρας των εργαστηρίων αυτών συνεπάγεται την αυξημένη αντικειμενικότητα και επιστημονική ποιότητα της πραγματογνωμοσύνης. Η ποιότητα της πραγματογνωμοσύνης θεωρείται κατά τεκμήριο ως δεδομένη και ως εκ τούτου δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή του κατηγορουμένου στην διαδικασία αυτή. Έτσι, παρουσιάζεται το ευρύτερο κράτος ως έναν αταξικό και ιδεολογικά ουδέτερο θεσμό που λειτουργεί πέραν της κοινωνίας και έξω από αυτήν, έναν φορέα αμερόληπτο και άφθαρτο που λειτουργεί υπέρ του «δημοσίου συμφέροντος» και του «κοινού καλού» όλης της κοινωνίας.

Απόρροια της ερμηνείας αυτής, είναι ότι η μέθοδος ανάλυσης που χρησιμοποιούν τα συγκεκριμένα εργαστήρια είναι αντικειμενικά ορθή, οι προδιαγραφές είναι άριστες και τα τεχνολογικά μέσα είναι τα καλύτερα. Φυσικά, το γεγονός ότι η τεχνική της αποτύπωσης, δηλαδή της απεικόνισης και της απομόνωσης της ακολουθίας DNA, έχει αμφισβητηθεί με αντιρρήσεις σχετικά με τις μολύνσεις του δείγματος, εσφαλμένες διαδικασίες προπαρασκευής και λανθασμένα ερμηνείες των αποτελεσμάτων, από το 1984 που ο γενετιστής Alec Jeffreys την εισήγαγε, δεν απασχολεί καθόλου τους ερμηνευτές του νόμου καθώς απέναντι στη λογική ότι η τεχνολογία εξελίσσεται και ότι δεν αποτελεί θέσφατο αντιτάσσουν τον οικουμενικό και αμερόληπτο χαρακτήρα των κρατικών εργαστηρίων.

Εξάλλου, πολλές φορές κατά την ακροαματική διαδικασία έχουν προκύψει από την εξέταση μαρτύρων (βιολόγων), αμφιβολίες σχετικά με τις συνθήκες μεταφοράς των δειγμάτων, τις αυξημένες πιθανότητες επιμόλυνσης (εμφανίζονται στις εκθέσεις γενετικό υλικό από τους αστυνομικούς υπαλλήλους), τις συνθήκες εξέτασης και αποθήκευσης των δειγμάτων που φυσικά και φανερώνουν τον επισφαλή χαρακτήρα της συγκεκριμένης διαδικασίας. Ιδιαίτερη ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι της Ειρήνης Αθανασάκη, στην κατ' έφεση δίκη του ΕΛΑ, η οποία αθωώθηκε για την συμμετοχή της στην οργάνωση, καταρρίπτοντας πανηγυρικά την κατάθεση του επικεφαλούς των εργαστηρίων της Ασφάλειας Ι. Γιαννακούρη για τα αποτυπώματα που βρέθηκαν στις προκηρύξεις της οργάνωσης αλλά και τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από τα εργαστήρια της ΕΛ.ΑΣ.

Η προβληματική αυτή ερμηνεία, οδηγεί επίσης στο συμπέρασμα, ότι αφού η μέθοδος ανάλυσης DNA είναι αντικειμενικά ορθή τότε και τα αποτελέσματα/πορίσματα στα οποία καταλήγει η έκθεση πραγματογνωμοσύνης είναι επίσης. Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο να αποκτά άτυπα το συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο μια αυξημένη αποδεικτική ισχύ έως και καθολική. Φυσικά κατά το γράμμα του νόμου, οι εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, όπως γίνεται δεκτό και από την νομολογία του Α.Π δεν έχουν υποχρεωτική ισχύ για το Δικαστήριο. Ωστόσο, όταν ο δικαστής απομακρυνθεί από τα συμπεράσματα της ή αν εν τέλει δεν τα υιοθετήσει οφείλει να αιτιολογεί την αντίθετη άποψη του στηριζόμενος σε αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά. Εξάλλου τυχόν επιπόλαιος παραμερισμός της πραγματογνωμοσύνης θα καθιστούσε την απόφαση αναιρετέα λόγω υπέρβασης εξουσίας[8]. Με άλλα λόγια, για την απόρριψη των πορισμάτων της πραγματογνωμοσύνης από τον δικαστή, πρέπει να προσκομισθεί από την υπεράσπιση μία αρτιότερη επιστημονικά εξήγηση/ανάλυση. Ισχύει με άλλα λόγια ο κανόνας ότι τα πορίσματα των συγκεκριμένων εκθέσεων είναι ορθά μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου. Χωρίς την άσκηση των δικαιωμάτων που

προβλέπονται στον Κ.Π.Δ. αρθ. 184.επ, ουσιαστικά καταργείται η δυνατότητα αποτελεσματικής αντίκρουσης των συγκεκριμένων πορισμάτων, πράγμα που τους καθιστά θέσφατο στην αποδεικτική διαδικασία.

Ουσιαστικά, συνδέεται η άσκηση στοιχειωδών υπερασπιστικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου που προβλέπονται ρητά στον νόμο, από τον χαρακτήρα του φορέα που πραγματοποιεί τις συγκεκριμένες προανακριτικές/ανακριτικές ενέργειες. Σε κάθε περίπτωση όμως, τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου είναι ανεξάρτητα τόσο της διαδικασίας που ακολουθείται όσο και του φορέα που τα πραγματοποιεί και πρέπει να ασκούνται ανεξάρτητα του πόσο αδιάβλητη και αντικειμενική μπορεί να είναι μια προανακριτική- ακριτική ενέργεια. Δεν είναι ο χαρακτήρας κανενός εργαστηρίου ή θεσμού αυτό που καθιστά μια διαδικασία αδιάβλητη και αντικειμενική, αντιθέτως είναι μόνο η συμμετοχή του κατηγορουμένου στην διαδικασία αυτή που μπορεί να το επιτύχει αυτό. Ο αποκλεισμός του κατηγορουμένου από την διαδικασία αυτή οδηγεί στην δραστική συρρίκνωση του δικαιώματος του για ουσιαστική συμμετοχή του στην διεξαγωγή των αποδείξεων, στην ουσιαστική πρόσβαση του κατηγορουμένου στα αποδεικτικά μέσα και στην δυνατότητα του να αντικρούσει τα μέσα αυτά αποτελεσματικά, όπως επιτάσσει το αρθ. 6 της ΕΣΔΑ [\[9\]](#).

Τέλος, όπως ο πραγματογνώμονας είναι βοηθός του Δικαστή, έτσι και ο τεχνικός σύμβουλος είναι τεχνικός συνήγορος του κατηγορουμένου. Γιαυτό εξάλλου και δεσμεύονται οι τεχνικοί σύμβουλοι από το επαγγελματικό απόρρητο (αρθ.212 παρ.1 εδ. β' Κ.Π.Δ) και δεν υποχρεούνται να παραδώσουν στην δικαστική αρχή τα έγγραφα και κάθε άλλο αντικείμενο που βρίσκεται στην κατοχή τους, λόγω του λειτουργήματος τους, δηλώνοντας εγγράφως ότι πρόκειται για μυστικό που σχετίζεται το επάγγελμά τους (αρθ. 261 Κ.Π.Δ.). Η ανεπάρκεια των απαιτούμενων ειδικών γνώσεων που δεν χαρακτηρίζει μόνο τον Δικαστή αλλά χαρακτηρίζει και την υπεράσπιση των διαδίκων, συνεπάγεται κατά κανόνα αδυναμία ουσιαστικής αξιολόγησης και ελέγχου των πορισμάτων της πραγματογνωμοσύνης. Συνεπώς, η απουσία τεχνικών συμβούλων από την διαδικασία της πραγματογνωμοσύνης συνεπάγεται έλλειψη «νομικής» και όχι μόνο τεχνικής εκπροσώπησης του κατηγορουμένου. Στην ουσία αφοπλίζει την υπεράσπιση από τις απαιτούμενες γνώσεις που θα έπρεπε να έχει για να συμμετέχει επί ίσοις όροις στην αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού, στον έλεγχο των πορισμάτων του και εν τέλει στην αντίκρουση των πορισμάτων του. Ουσιαστικά καταργείται το δικαίωμα υπεράσπισης που πηγάζει από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη σύμφωνα με το αρθ. 6 παρ. 3 περ. β' κ' γ' της ΕΣΔΑ.

□

A.3. Η ανωνυμία του υπαλλήλου που διενεργεί την πραγματογνωμοσύνη

Η ανάθεση της πραγματογνωμοσύνης στην δημόσια υπηρεσία και όχι σε συγκεκριμένο πρόσωπο της υπηρεσίας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεμελιώσει νομικά την μη υποχρέωση γνωστοποίησης των ονομάτων των πραγματογνωμόνων. Η Δ.Ε.Ε, στην οποία πραγματοποιούνται όλες οι αναλύσεις για υποθέσεις «τρομοκρατίας», απαρτίζεται από εξειδικευμένους Αξιωματικούς Γενικών Καθηκόντων με τις αντίστοιχες κατά αντικείμενο ειδικότητες πραγματογνωμόνων, καθώς και από Αξιωματικούς - Βαθμοφόρους Ειδικών Καθηκόντων, κατόχους πτυχίων Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι.□ Η διάκριση που έχει καθιερώσει η νομολογία, που εξαιρεί τους αξιωματικούς βιολόγους από την εφαρμογή των δικονομικών δικαιωμάτων του κατηγορουμένου δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκώς τεκμηριωμένη, καθώς η μόνη διαφορά που υπάρχει μεταξύ των πραγματογνωμόνων που

απαρτίζουν τον κατάλογο, κατά αρθ. 184 Κ.Π.Δ. και των ανωτέρω, είναι ότι οι πρώτοι είναι αξιωματικοί/ δημόσιοι υπάλληλοι.

Το να ισχυρίζεται κανείς ότι κάθε δημόσιος υπάλληλος, μόνο λόγω της ιδιότητας του αυτής δεν μπορεί να υποπέσει σε πλημμέλειες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του είτε από αμέλεια είτε από δόλο έρχεται σε ευθεία αντίθεση με ένα μεγάλο μέρος των διατάξεων τόσο της ποινικής δικονομίας αλλά και του ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Ειδικότερα, στο 1^ο κεφάλαιο του ποινικού κώδικα προβλέπονται ειδικώς τα αδικήματα σχετικά με την υπηρεσία (αρθ. 235- 263α Π.Κ), πράγμα που αποδεικνύει την αυξημένη ποινική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων, λόγω ακριβώς της θέσης τους.

Επίσης, η αμεροληψία του ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με την ποινική δικονομία εξασφαλίζεται από τους θεσμούς του αποκλεισμού (αρθ.14 Κ.Π.Δ), της εξαιρέσης (αρθ.15 Κ.Π.Δ.) και της αποχής (αρθ. 23 Κ.Π.Δ). Η δυνατότητα δηλαδή από μέρους του κατηγορουμένου να υποβάλει αίτηση εξαιρέσης κατά των οργάνων απονομής της δικαιοσύνης (Δικαστές και Εισαγγελείς) εξασφαλίζει το δικαίωμα του κατηγορουμένου να δικαστεί από έναν αμερόληπτο δικαστή (αρθ.6 παρ1 ΕΣΔΑ). Σε ευθεία λοιπόν αντίθεση έρχεται το επιχείρημα της «ανωνυμίας» του υπαλλήλου, καθώς το συγκεκριμένο μέτρο δεν διασφαλίζει την αμεροληψία της διαδικασίας αλλά οδηγεί ευθέως στην αυθαιρεσία.

[1] Αντιρρήσεις Συμεωνίδου- Καστανίδου ό.π., σελ 697 , ότι ο εξαναγκασμός προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και συνεπώς αντίκειται στο Σύνταγμα και Ιωάννης Μανωλεδάκης «Ασφάλεια και Ελευθερία» σελ. 158 «η άσκηση βίας πάνω στο ανθρώπινο σώμα για την λήψη γενετικού υλικού του συνιστά προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και είναι αντισυνταγματική ως άσκηση εξουσίας.»

[2] Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων με την υπ' αριθμ. 15/2001 γνωμοδότηση της υποστήριξε αποφασιστικά την αναγκαιότητα να είναι στην κρίση του Δικαστικού Συμβουλίου «Η διαπίστωση των προϋποθέσεων αυτών και η έγκριση της διεξαγωγής της λήψης.....πρέπει να τελεί υπό δικαστικές εγγυήσεις και λόγω της ιδιαίτερης σοβαρότητας να ανατεθεί στο Συμβούλιο Εφετών».

[3] Εργαστήρια των ΑΕΙ, των Νοσοκομείων του ΕΣΥ, του Νεκροσκοπείου Πειραιώς, του Γενικού Χημείου του Κράτους, της Εγκληματολογικής Υπηρεσίας της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ.

[4] Χρήστος Μπάκας «Η δικονομική λειτουργία της πραγματογνωμοσύνης στην ποινική δίκη» (εκδόσεις Σάκουλα 1990), ο οποίος διατυπώνει έντονες επιφυλάξεις αναφορικά με την νομική θεμελίωση της θέσης που προωθεί η νομολογία.

[5] Α.Π. 140/1953, Ποιν. Χρον. Γ' σελ 317

[6] Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο - Αργύρης Καρράς, σελ. 470 (παρ.506) «η άποψη αυτή

παραγνωρίζει τον δικαιολογητικό λόγο καθιέρωσης του θεσμού των τεχνικών συμβούλων για την εξασφάλιση του οποίου προβλέπεται η γνωστοποίηση του διορισμού...»

[7] Πρακτικά δίκης 17N -17.3.2003-10^η συνεδρίαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων-τοποθέτηση της συνηγόρου υπεράσπισης Ι.Κούρτοβικ

□

[8] Υπ' αριθμ. 1454/2010 απόφαση Α.Π

[9] Βλ. παρατηρήσεις στην υπ' αριθμ. 140/1953 απόφαση ΑΠ, Ποιν.Χρον Γ' σελ 317 και Ερμηνεία Κ.Π.Δ. σελ 267 στο άρθρο 192